

# ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

## 17.01.2020 г.

### *Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите*

[Fakti.bg](#)

#### ✓ Велев: 6 страни нямат единна минимална заплата, живеят по-добре

Има 6 държави в ЕС, в които няма единна минимална заплата, нито часова ставка. В тях живеят половината от трудещите се в ЕС. Безработицата там е с 40% по-ниска. В тях хората живеят по-добре. Доходите в тези страни са с 60% по-високи. Това заяви председателят на УС на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) Васил Велев в предаването „Тази сутрин“ по bTV.

В страните с добър социален диалог минималната работна заплата се договаря по икономически дейности, отбеляза той. Според него ЕК не цели директно определяне на минимална работна заплата еднаква за всички, нито за отделни страни. „Това е отклоняване на вниманието от важните въпроси в ЕС“, добави представителят на бизнеса.

„Целта на ЕК е установяване на по-справедливи минимални заплати“, смята обаче лидерът на КНСБ Пламен Димитров.

По думите му тези механизми трябва да се договорят колективно, да има директива, която да бъде въведена на европейско ниво и да стимулира колективното трудово договаряне.

[БНР](#)

#### ✓ Минимална еврозаплата – дъвка за социално отпушване на напрежението?

Европейската комисия даде шестседмичен срок за преговори между социалните партньори по т.нар. „минимална заплата за Европейския съюз“. Става дума не за сума, а за механизъм на изчисляване.

Идеята е евентуалната директива да установи потребителската кошница, по която държавите да мерят издръжката на живота и съотношенията към нея.

Според данните на Евростат за 2019 година [България е на опашката с 286 евро минимална заплата](#), на другия полюс е Люксембург с 2071 евро.

КНСБ излезе със специална позиция, в която настоява за въвеждане на рамкова директива за минимална работна заплата, която да бъде насочена към решаване на проблема с ниските ѝ нива в голяма част от новите членки. Според синдиката приемливият вариант е до няколко години да се достигне съотношение минималната заплата да е 50% от средната, сега е малко над 40%.

Васил Велев от Асоциацията на индустриалния капитал е категоричен:

„Силна социална Европа за справедлив преход – това са лозунги. От цялата тази инициатива България няма да получи нищо. За нас това е безсмислено упражнение. Това е лицемери, демагогия и популизъм“.

Ивайло Калфин, бивш социален министър и няколко мандата евродепутат, коментира в предаването „Нещо повече“:

„Ако има добър механизъм за определяне на минимална работна заплата, от него печелят всички. Проблем са няколко северни страни, където няма минимална заплата в някакъв нормативен акт, а се договаря. Тук не става въпрос те да се откажат от техния модел. Тук става въпрос по-скоро да има гаранция, че във всяка държава има механизъм, който да гарантира минимално качество на живот за хората, които се трудят“.

Според Калфин страната ни има доста неща, които трябва да подобри в тази посока:

„Проблемът в българския модел е свързан с липсата на ефективно договаряне между работодатели и синдикати“.

Повече по темата можете да чуete в [звуквите файлове](#).

[АИКБ](#)

#### ✓ СИЛНА СОЦИАЛНА ЕВРОПА ЗА СПРАВЕДЛИВ ПРЕХОД

Предвид широкия обществен интерес и факта, че досега Европейската комисия сравнително рядко е ползвала подобна форма на консултации, предлагаме на Вашето внимание кратка информация, която обобщава и представя основните моменти в публикувания на 14.01.2020 г. от Комисията [Документ за консултация](#) (може да го изтеглите и от [сайта на ЕК](#)). Като член на семейството на Европейските социални партньори, АИКБ активно участва във формирането на позиция на Европейския център на предприятията, предлагащи услуги от общ интерес ([СЕЕП](#)) – член на „европейския тристранен съвет“.

АИКБ ще участва също и в предстоящите обсъждания на изключително важните за България предложения за Европейска зелена сделка, европейска Стратегия за индустрията и европейска Стратегия за малките и средни предприятия, както и на целия пакет документи, които са част от предложението „Силна Европа за справедлив преход“. АИКБ периодично ще Ви информира за напредъка на работата.

Оставаме на разположение за допълнителна информация. За повече яснота по темата, вижте [инфографика](#) на ЕК за някои от съвременните предизвикателства и времевия план за справяне с тях, както и [видео](#) с участието на д-р Милена Ангелова, вицепрезидент на Европейския икономически и социален комитет и главен секретар на АИКБ, в предаването „Бизнес старт“ по *Bloomberg TV Bulgaria* на 16 януари 2020 г.

### **Силна социална Европа за справедлив преход**

Урсула фон дер Лайен – „Преходът към климатично неутрална Европа, подготвена за цифровата ера, трябва да бъде приобщаващ. Никои не трябва да бъде изоставен“.

На 14.01.2020 Европейската комисия публикува Документ за консултации – първа фаза на консултации по чл. 154 от ДФЕС (с европейските социални партньори) за предприемането на възможни действия, за да се отговори на предизвикателствата, свързани със справедливи минимални работни заплати. Срокът за отговор на консултацията от страна на европейските социални партньори е 25.02.2020 г.

#### **Консултацията НЕ ЦЕЛИ:**

- Директно хармонизиране на равнищата на МРЗ в държавите – членки на ЕС. Националните традиции, автономността на социалните партньори и свободата на колективно договаряне ще бъдат спазвани;
- Установяването на единен механизъм за определяне на МРЗ;
- Определянето на равнище на МРЗ, тъй като това е прерогатив на свободно договаряне между социалните партньори на национално равнище и е съответно компетентност на държавите – членки;
- Въвеждането на задължителна МРЗ в страни с високо покритие на колективното договаряне, в които определянето на работните заплати се договаря предимно посредством колективни преговори.

#### **Консултацията е мотивирана от следните съображения:**

- Въпреки умерения растеж в Европа, в някои държави – членки ситуацията за ниско платените работници се влошава и нарастват неравенствата. 1 от 6 работници в ЕС е ниско платен и това е засилваща се тенденция – като относителният дял на ниско платените работници нараства от 16.7 % през 2006 г. до 17.2 % през 2014 г. Работещите бедни нарастват от 8.1 % през 2005 г. до 9.6 % през 2018 г.;
- Сред нископлатените работници, особено застрашени от бедност са заетите в нестандартни форми на работа;
- МРЗ защитава работниците с ниски заплати и слаби позиции за преговори;
- От икономическа гледна точка, подходящата МРЗ подкрепя цялостният ръст на работните заплати.;
- 22 държави – членки имат задължителна национална МРЗ, а в останалите 6 МРЗ се определя посредством колективно договаряне. Делът на работниците, получаващи МРЗ варира от 5 % (Белгия и Малта) до 20 % (Португалия и Румъния);
- Много работници не са защитени от адекватна МРЗ в Европа – в някои случаи размерът на МРЗ не може да се счита за адекватен, в други има пропуски в обхвата на МРЗ, липсва участие на социалните партньори при определянето на МРЗ, или рамка за определяне на МРЗ;
- Колективното договаряне е основополагащо при определянето на МРЗ. Страни със силно колективно договаряне имат по-нисък дял на ниско платени работници. Покритието му е много различно – от 20 % в Естония, Литва и Полша, до 80 % в Белгия, Франция и Холандия.

#### **Предизвикателства:**

- Адекватност на заплатите – при отчитане на икономическата ситуация във всяка страна;
- Направено е сравнение (Фиг. 2) на брутната МРЗ (gross minimum wage) с брутната медиана (gross median – заплатата, получавана от лице, намиращо се в средата на разпределението на получаваните работни заплати). С най-високо съотношение са страните с развито колективно договаряне (Дания и Италия – близо 80 %, като България също е сред страните с високи МРЗ, заедно с Франция и Португалия. Най-ниски съотношения се наблюдават в Чехия, Естония и Испания);
- Фиг. 3 сравнява влиянието на данъците и социалните осигуровки;
- Оценена е и частта от МРЗ, която остава за работника. Страните, в които МРЗ не е достатъчно адекватна, за да предотврати риск от бедност са Чехия, Естония, Малта, Германия, както и Латвия и Люксембург;
- Оценена е и адекватността на МРЗ спрямо ценовите равнища в държавите – фиг. 4;
- Покритие на МРЗ – в държавите със задължителна МРЗ почти всички работници са покрити със закон от нея;
- Участие на социалните партньори при договаряне на МРЗ – в някои страни се оценява като недостатъчно. Таблица 1 представя практиките на определяне на МРЗ по страни;
- Национални механизми – обикновено отчитат условията на пазара на труда, промените в работните заплати и цените. В малък брой държави липсват критерии за определянето на МРЗ.

[Pariteni.bg](#)

#### **✓ Един от шестима работници в ЕС е ниско платен**

*Сред нископлатените работници, особено застрашени от бедност са заетите в нестандартни форми на работа, съобщава АИКБ*

Въпреки умерения растеж в Европа, в някои държави - членки на ЕС ситуацията за ниско платените работници се влошава и нарастват неравенствата.

Един от шестима работници в ЕС е ниско платен и това е засилваща се тенденция - като относителният дял на ниско платените работници нараства от 16.7 на сто през 2006 г. до 17.2 на сто през 2014 г.

Тези изводи и данни са сред мотивите ЕК да публикува на 14 януари документ за консултации за предприемането на възможни действия, за да се отговори на предизвикателствата, свързани със справедливи минимални работни заплати /МРЗ/, съобщават от АИКБ.

Асоциацията на индустриалния капитал в България /АИКБ/ изпрати до медиите информация по документа и целите на консултациите.

Срокът за отговор на консултацията от страна на европейските социални партньори е 25 февруари 2020 година. От АИКБ уточняват, че консултацията не цели директно хармонизиране на равнищата на МРЗ в държавите членки на ЕС. Националните традиции, автономността на социалните партньори и свободата на колективно договаряне ще бъдат спазвани.

Работещите бедни нарастват от 8.1 процента през 2005 г. до 9.6 процента през 2018 г.

Сред нископлатените работници, особено застрашени от бедност са заетите в нестандартни форми на работа. Минималната работна заплата защитава работниците с ниски заплати и слаби позиции за преговори; от икономическа гледна точка, подходящата минимална заплата подкрепя цялостният ръст на работните заплати, са сред съображенията за консултациите, цитирани от АИКБ.

В съобщението се посочва още, че 22 държави - членки имат задължителна национална минимална работна заплата, а в останалите шест минималната работна заплата се определя посредством колективно договаряне. Делът на работниците, получаващи МРЗ, варира от 5 на сто (Белгия и Малта) до 20 на сто (Португалия и Румъния).

Сред мотивите, цитирани от АИКБ, за консултациите по документа са и тези, че много работници не са защитени от адекватна МРЗ в Европа - в някои случаи размерът на МРЗ не може да се счита за адекватен, в други има пропуски в обхвата на МРЗ, липсва участие на социалните партньори при определянето на МРЗ, или рамка за определяне на МРЗ. В съобщението на АИКБ се отбелязва, че колективното договаряне е основополагащо при определянето на МРЗ.

Страни със силно колективно договаряне имат по-нисък дял на ниско платени работници. Покритието му е много различно - от 20 процента в Естония, Литва и Полша, до 80 процента в Белгия, Франция и Холандия.

От Асоциацията на индустриалния капитал в България уточняват, че с консултацията не се цели установяването на единен механизъм за определяне на МРЗ; както и определянето на равнище на МРЗ, тъй като това е прерогатив на свободно договаряне между социалните партньори на национално равнище и е съответно компетентност на държавите - членки. Не се цели и въвеждането на задължителна МРЗ в страни с високо покритие на колективното договаряне, в които определянето на работните заплати се договаря предимно посредством колективни преговори.

Консултацията е мотивирана със съображения да се постигне адекватност на заплатите - при отчитане на икономическата ситуация във всяка страна.

От АИКБ допълват, че в документа за консултации е направено сравнение на brutната МРЗ (gross minimum wage с brutната медиана (gross median -заплатата, получавана от лице, намиращо се в средата на разпределението на получаваните работни заплати).

С най-високо съотношение са страните с развито колективно договаряне (Дания и Италия - близо 80 на сто, като България също е сред страните с високи МРЗ, заедно с Франция и Португалия, посочват от АИКБ. Най-ниски съотношения се наблюдават в Чехия, Естония и Испания, допълват от работодателската организация.

Документът за консултации сравнява влиянието на данъците и социалните осигуровки. Оценена е и частта от минималната работна заплата, която остава за работника. Страните, в които МРЗ не е достатъчно адекватна, за да предотврати риск от бедност са Чехия, Естония, Малта, Германия, както и Латвия и Люксембург.

Оценена е и адекватността на МРЗ спрямо ценовите равнища в държавите.

Участието на социалните партньори при договаряне на минималната работна заплата в някои страни се оценява като недостатъчно.

## [Bulgaria ON AIR](#)

### **✓ АИКБ: Минималната работна заплата е справедлива**

*Милена Ангелова обясни, че разликата в заплащането между жени и мъже все още е 16%*

Работните заплати, право на сдружаване и стачка, пазарът на труда, определяне на равнището на възнаграждения съгласно Договора за създаване и функциониране на Европейския съюз (ЕС), са прерогативи на страните членки, а не на ЕК.

Това мнение изрази д-р Милена Ангелова, вицепрезидент на Европейския икономически и социален комитет и главен секретар на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), в предаването "Бизнес старт" по телевизия Bloomberg TV Bulgaria, по повод планираните социални инициативи на Европейската комисия за 2020 г.

Как се определя дали една минимална работна заплата е справедлива?

"Има широк кръг от фактори и индикатори, които Европейската комисия (ЕК) е сложила в този документ. България е на челните места, с висока минимална работна заплата, тоест тя е справедлива", смята Ангелова.

"Има препоръка в България да не се определя административно работната заплата. Страните, в които няма минимална работна заплата, безработицата е 1.4 пъти по-малка. Равнището на доходите 1.6 пъти по-високо - например, в държави като Швеция, Австрия. Тези страни реагираха спрямо предложението на Комисията да се намеси в социалното договаряне. Където има работещ социален диалог, е добре социалните партньори да определят работните заплати", посочи д-р Ангелова.

По повод европейската стратегия за равенство между половете и задължителните мерки за прозрачност при заплащането гостът подчерта, че разликата в заплащането между жени и мъже все още е 16%.

## ✓ АИКБ: Минималната работна заплата е справедлива

*Това е работа на страните-членки, а не на ЕС, обяви Милена Ангелова*

Работните заплати, право на сдружаване и стачка, пазарът на труда, определяне на равнището на възнаграждения съгласно Договора за създаване и функциониране на Европейския съюз (ЕС) са прерогативи на страните членки, а не на ЕК. Това мнение изрази д-р Милена Ангелова, вицепрезидент на Европейския икономически и социален комитет и главен секретар на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), в предаването "Бизнес старт" по телевизия Bloomberg TV Bulgaria по повод планираните социални инициативи на Европейската комисия за 2020 г.

Как се определя дали една минимална работна заплата е справедлива?

"Има широк кръг от фактори и индикатори, които Европейската комисия (ЕК) е сложила в този документ. България е на челните места, с висока минимална работна заплата, тоест тя е справедлива", смята Ангелова.

"Има препоръка в България да не се определя административно работната заплата. Страните, в които няма минимална работна заплата, безработицата е 1.4 пъти по-малка. Равнището на доходите 1.6 пъти по-високо - например, в държави като Швеция, Австрия. Тези страни реагираха спрямо предложението на Комисията да се намеси в социалното договаряне. Където има работещ социален диалог, е добре социалните партньори да определят работните заплати", посочи д-р Ангелова.

"ЕК прие т. нар. "таксономия", която оттук нататък ще ръководи достъпа до финансови средства както от банки, така и на капиталовите пазари. Тя е доста рестриктивна и не отчита спецификите на региона като нашия. От нея ще пострадат всички сектори, които не са климатично неутрални. Трябва да поискаме ясна пътна карта така, че енергетиката да не пострада силно".

По повод европейската стратегия за равенство между половете и задължителните мерки за прозрачност при заплащането гостът подчерта, че разликата в заплащането между жени и мъже все още е 16%.

[Investor.bg](http://Investor.bg)

## ✓ Справедлива ли е минималната работна заплата в България

*Където има работещ социален диалог, е добре социалните партньори да определят работните заплати, коментира д-р Милена Ангелова, вицепрезидент на ЕИСК и главен секретар на АИКБ*

Работните заплати, право на сдружаване и стачка, пазарът на труда, определяне на равнището на възнаграждения съгласно Договора за създаване и функциониране на Европейския съюз (ЕС), са прерогативи на страните членки, а не на Европейската комисия. Това мнение, по повод планираните социални инициативи на Европейската комисия за 2020 г., в ефира на Bloomberg TV Bulgaria изрази д-р Милена Ангелова, вицепрезидент на Европейския икономически и социален комитет и главен секретар на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ).

Как се определя дали една минимална работна заплата е справедлива?

"Има широк кръг от фактори и индикатори, които Европейската комисия е сложила в този документ. България е на челните места с висока минимална работна заплата, тоест тя е справедлива", смята тя.

"Има препоръка в България да не се определя административно работната заплата. Страните, в които няма минимална работна заплата, безработицата е 1,4 пъти по-малка. Равнището на доходите 1,6 пъти по-високо - например, в държави като Швеция, Австрия, даде пример д-р Ангелова. – Тези страни реагираха спрямо предложението на Комисията да се намеси в социалното договаряне. Където има работещ социален диалог, е добре социалните партньори да определят работните заплати."

Тя напомни, че Европейската комисия прие т. нар. "таксономия", която от тук нататък ще ръководи достъпа до финансови средства както от банки, така и на капиталовите пазари.

"Тя е доста рестриктивна и не отчита спецификите на регион като нашия. От нея ще пострадат всички сектори, които не са климатично неутрални. Трябва да поискаме ясна пътна карта така, че енергетиката да не пострада силно", коментира д-р Ангелова.

По повод европейската стратегия за равенство между половете и задължителните мерки за прозрачност при заплащането тя подчерта, че разликата в заплащането между жени и мъже все още е 16%.

[Economic.bg](http://Economic.bg)

## ✓ До месец Тристранката ще обсъди мерки срещу фалшивите болнични

*В края на миналата година работодателите обявиха, че няма да влизат на заседанията до обсъждането на този въпрос*

До най-много месец Националният съвет за тристранно сътрудничество (НСТС) ще обсъди мерки за понижаване на дела на фалшивите болнични от общия им брой. Това е решило на днешното си заседание правителството, което също така е одобрило анализ на причините за нарастването на изплатените парични обезщетения по болнични листове. Данните във въпросния анализ показват, че за периода 2010-2018 г. разходите за парични обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване са нараснали от около 253 млн. лв. до малко под 463 млн. лв. Това е ръст от 83.2%.

В резултат, делът на разходите за този вид обезщетения от brutния вътрешен продукт са се увеличили от 0.34% през 2010 г. до 0.42% през 2018 г.

Припомняме, че четирите национално представителни работодателски организации – КРИБ, АИКБ, БСК и БТПП – обявиха, че няма да влизат в заседанията на НСТС, докато в дневния ред на Съвета не бъде включена темата за фалшивите болнични. На брифинг след правителственото заседание социалният министър Деница Сачева обяви, че според анализирания данни

най-много болнични листове по време на коледните и новогодишните празници са представени от служители, заети в бюджетните предприятия. По думи на Сачева броят на болничните за трите непочивни дни между празниците (23, 27 и 30 декември) всъщност е по-нисък спрямо останалите дни от месеца. „В броя на издадените болнични няма особено увеличение спрямо миналата година“, допълни тя.

## Дарик

### **✓ Бизнесът с позиция в защита на „Стомана Индъстри“**

Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР), която обединява АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ изпрати позиция относно замесването на "Стомана Индъстри" АД в проблема с безводието в Перник. Публикуваме я без редакторска намеса.

"Доброто име на „Стомана Индъстри“ АД е важно за България, производителят ще дава поминък на хиляди семейства и след решаването на водната криза в Перник. Асоциацията на организациите на българските работодатели следи внимателно действията за решаване на водната криза в област Перник и твърдо подкрепя всички рационални действия на правителството и местната власт за преодоляване на тежкия проблем. Българският бизнес изразява своята искрена съпричастност към жителите на града и трудностите, с които живеят хиляди семейства в областта.

Като отговорни работодатели и производители в България обаче не можем да подминем факта, че в търсене на виновници за тежката криза, в обществеността бе допуснато с произволно говорене да се посяга на доброто име на "Стомана Индъстри" АД - крупен инвеститор в страната, работещ в пълно съответствие с българското законодателство.

Става дума за единствения стоманопроизводител в България, който е едно от водещите предприятия на българската икономика и категорично най-големият работодател в област Перник. „Стомана Индъстри“ АД е изряден данъкоплатец със 700-800 млн. лв. приходи годишно. Предприятието дава препитание на 1500 работници и семействата им, работи с над 500 фирми доставчици и 85% от износа на продукцията му е за конкурентния европейски пазар.

В този смисъл, призоваваме за отговорност на всички в обществото - политици, анализатори, медии и др, тъй като производителите в България трябва да работят в спокойна обстановка и да бъдат насърчавани в усилията си да инвестират и да модернизират производството си, за да дават поминък на хората. Безотговорното отношение към такъв инвеститор не влияе добре, не само на конкретното предприятие, но и на образа на страната, тъй като клиенти на предприятието са световно известни компании, в него са съсредоточени крупни вложения от международни финансови институции.

Чест прави на ръководството на „Стомана Индъстри“ АД, че съдейства изцяло на държавните и местни власти за решаване на водната кризата в областта. Уверени сме, че ще продължи да го прави. Като работодателски организации обаче категорично заявяваме, че за страната е изключително важно основният работодател за област Перник и знаков инвеститор в българската икономика да запази доброто си име в национален и в световен мащаб, за да продължи да работи успешно за растежа на БВП в страната и за поминъка в областта и след решаването на водната криза в Перник. Искаме цялостен подход от държавата, за да не се окаже утре, че друг представител на бизнеса е виновен за следваща водна криза".

## Мениджър

### **✓ КРИБ пое ротационното председателство на асоциацията на българските работодатели**

Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) пое ротационното председателство на Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР) за 2020 г. от Българската търговско-промишлена палата.

АОБР обединява национално представителните работодателски организации АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ, съобщи от КРИБ. В съответствие с установената ротация председателят на БТПП Цветан Симеонов предаде председателството на АОБР за 2020 г. на изпълнителния директор и член на УС на КРИБ Евгений Иванов, упълномощен за целта от председателя на КРИБ Кирил Домусчиев.

За отчетния период АОБР е изработила и представила пред съответните компетентни институции 63 позиции в защита на интересите на бизнеса, фокусирани най-вече в представителството ѝ в различни държавни или международни органи и по въпроси от енергетиката и финансовата сфера. Подготвените 14 становища на тема енергетика са пряко свързани с необходимостта от реформи в сектора и са в синхрон с приоритетите на АОБР.

По финансовите въпроси позициите на АОБР касаят най-вече присъединяването на България в Евророната, както и становища по законодателството в областта. В социалната сфера асоциацията има общо 6 становища, основно свързани с най-големите пречки пред бизнеса – липсата на кадри и мерки за облекчаване на вноса на работна сила, необходимостта от прозрачен механизъм за определяне на минималната работна заплата, изплащането на първите 3 дни болнични. Това бе отчетено от досегашния ротационен председател на АОБР – Българската търговско-промишлена палата.

### **✓ Бизнесът с обща позиция за "Стомана индъстри" и водната криза в Перник**

Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР), която обединява АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ, огласи обща позиция по повод замесването на "Стомана Индъстри" АД в проблема с безводието в Перник. Публикуваме я без редакторска намеса.

"Доброто име на „Стомана Индъстри“ АД е важно за България, производителят ще дава поминък на хиляди семейства и след решаването на водната криза в Перник. Асоциацията на организациите на българските работодатели следи внимателно действията за решаване на водната криза в област Перник и твърдо подкрепя всички рационални действия на

правителството и местната власт за преодоляване на тежкия проблем. Българският бизнес изразява своята искрена съпричастност към жителите на града и трудностите, с които живеят хиляди семейства в областта.

Като отговорни работодатели и производители в България обаче не можем да подминем факта, че в търсене на виновници за тежката криза, в обществеността бе допуснато с произволно говорене да се посяга на доброто име на "Стомана Индъстри" АД - крупен инвеститор в страната, работещ в пълно съответствие с българското законодателство.

Става дума за единствения стоманопроизводител в България, който е едно от водещите предприятия на българската икономика и категорично най-големият работодател в област Перник. „Стомана Индъстри“ АД е изряден данъкоплатец със 700-800 млн. лв. приходи годишно. Предприятието дава препитание на 1500 работници и семействата им, работи с над 500 фирми доставчици и 85% от износа на продукцията му е за конкурентния европейски пазар.

В този смисъл, призоваваме за отговорност на всички в обществото - политици, анализатори, медии и др, тъй като производителите в България трябва да работят в спокойна обстановка и да бъдат насърчавани в усилията си да инвестират и да модернизират производството си, за да дават поминък на хората. Безотговорното отношение към такъв инвеститор не влияе добре, не само на конкретното предприятие, но и на образа на страната, тъй като клиенти на предприятието са световно известни компании, в него са съсредоточени крупни вложения от международни финансови институции.

Чест прави на ръководството на „Стомана Индъстри“ АД, че съдейства изцяло на държавните и местни власти за решаване на водната кризата в областта. Уверени сме, че ще продължи да го прави. Като работодателски организации обаче категорично заявяваме, че за страната е изключително важно основният работодател за област Перник и знаков инвеститор в българската икономика да запази доброто си име в национален и в световен мащаб, за да продължи да работи успешно за растежа на БВП в страната и за поминъка в областта и след решаването на водната криза в Перник. Искаме цялостен подход от държавата, за да не се окаже утре, че друг представител на бизнеса е виновен за следваща водна криза".

## ***Важни обществено-икономически и политически теми***

### **БНТ**

#### **✓ 1/4 от болничните между Коледа и Нова година са на хора в бюджетния сектор**

Една четвърт от болничните по време на работните дни между Коледа и Новогодишните празници са взети от работещи в бюджетния сектор, обяви социалният министър Деница Сачева.

Разходите за болнични заради общо заболяване в периода 2010-2018 година са се повишили с повече от 83%, показва анализ на НОИ и Здравната каса.

29 на 100 от издадените болнични са за пет диагнози, посочи още министърът. Разследване на БНТ показа вчера, че кухи фирми са източили 200 милиона лева от бюджета на НОИ за болнични за миналата година.

#### **✓ В НС сформираха група за промените в Изборния кодекс**

В Народното събрание е сформирана работна група с представители от всички парламентарно представени партии, която ще търси политически консенсус за промени в Изборния кодекс.

В срок от 3 месеца ще анализират резултатите от изминалите избори, за да предложат законопроект за изменение на Изборния кодекс.

От ДПС искат промените да са съобразени със законите на страната и с препоръките на европейските институции. От "Обединени патриоти" обявиха, че ако премахнат дори част от усещането за манипулации ще е успех.

От "Воля" ще се насочат срещу неграмотните гласоподаватели.

Председателят на парламентарната група на ГЕРБ изрази надежда да отговорят на очакванията на българските граждани. *Даниела Дариткова- председател на ПГ на ГЕРБ:* На очакванията им изборният процес да бъде максимално прозрачен и да гарантираме сигурност, че всеки даден глас към избор на парламент или всеки друг избор ще бъде коректно отчетен ще се даде достатъчно легитимност на избора и по този начин разчитаме да повишим доверието в изборите, доверието в политическата система.

#### **✓ ЕС отпуска 458 млн. евро на България за прехода към зелена икономика**

България може да получи близо половин милиард евро от ЕС, за да се справи със социалните и икономически последици от прехода към зелена икономика. Парите са от така наречения Фонд за справедлив преход.

Европа е изправена пред безпрецедентна трансформация, казват от ЕК, в посока зелена икономика. Екологичните проблеми в България само показват, че наистина е дошло времето да се предприемат сериозни стъпки. ЕК е готова в следващото десетилетие да мобилизира 1 трилион евро инвестиции, свързани с трансформацията към тази зелена икономика. Всяка държава-членка трябва да положи усилия. Ще бъдат подкрепени регионите и градовете, които ще бъдат най-пострадали от този "зелен преход". Това са региони и градове, в които е добре развита въглищната индустрия. Всички тези производства трябва да бъдат затворени. Това е свързано и със загуба на работни места, но Брюксел обещава да компенсира държавите-членки и регионите. Те трябва да отговорят на определени условия.

Комисарят по бюджета Йоханес Хан каза, че в следващите години ЕС ще трябва да направи големи инвестиции, за да избегне климатична катастрофа. Голямата цел е съюзът да стане климатично неутрален, което означава да сведе до нула отделянето на вредни емисии до 2050. Зеленият преход ще струва милиарди евро.

*Йоханес Хан - еврокомисар по бюджета и администрацията:* Същето на зеления пакт е механизмът за справедлив преход. В него ще бъдат мобилизирани май-малко 100 милиарда евро. Те ще помогнат на градовете и регионите, които са по-изостанали, за да могат да посрещнат екологичните, икономическите и социални предизвикателства и да създадат нови ориентирани към бъдещето работни места.

Част от Механизма е и Фондът за справедлив преход. В него ще има 7,5 милиарда евро за държавите-членки. Най-голям дял от тях може да получи Полша - 2 милиарда евро, на второ място е Германия - 877 милиона. Следват Румъния - 757 милиона, Чехия - 581 милиона и България - 458 милиона.

ЕК е изчислила, че в тези държави има най-много региони, които все още са силно зависими от въглищната индустрия. За да получат тези пари обаче България и останалите държави ще трябва да се ангажират за всяко едно получено от фонда евро да предоставят още едно евро от средствата, които получават от другите еврофондове - за регионално развитие и социалния фонд, както и допълнителни национални ресурси.

#### ✓ НСИ ни преброява пробно през пролетта

Пробно преброяване на населението и жилищния фонд ще проведе Националният статистически институт (НСИ) през пролетта. Днес Министерският съвет прие Националната статистическа програма за 2020 година.

Националната статистическа програма за 2020 година включва 306 изследвания - както регулярни, провеждани от НСИ и органите на статистиката, така и нови дейности, свързани с националните и европейските приоритети. Направени са промени в организацията на някои изследвания и са съкратени сроковете за предоставяне на статистическата информация на потребителите.

На заседанието си днес Министерският съвет одобри и отчета за изпълнението на Националната статистическа програма и за дейността на Националния статистически институт (НСИ) през 2019 година.

Сред акцентите в работата през годината е подготовката за 18-то преброяване на населението и жилищния фонд и приемането от Народното събрание на новия Закон за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 година.

В отчета се посочва, че са постигнати съществени резултати, свързани с повишаване на качеството на статистическата информация и усъвършенстване на нейното разпространение, както и намаляване на натовареността на респондентите чрез въвеждане на електронни въпросници и разработване на уеббазирани приложения за статистически изследвания в различни статистически области.

#### ✓ Премиерът на Украйна подаде оставка

Премиерът на Украйна Алексей Гончарук съобщи, че е подал оставката си и я е предал на президента Владимир Зеленски, за да бъде внесена във Върховната рада.

"Приех длъжността, за да изпълнявам програмата на президента. За мен той е пример за откритост и благоприличие. За да отхвърля всякакви съмнения относно нашето взаимно уважение и доверието си към него, му предадох оставката си, за да я внесе в парламента", написа Гончарук на страницата си във Фейсбук.

[Investor.bg](http://Investor.bg)

#### ✓ Над 275 хиляди е-винетки за 15 млн. лева са купени от началото на годината

*До края на февруари ще изтече валидността на повече от 1 милион годишни електронни винетки за леки автомобили, напомнят от Агенция „Пътна инфраструктура“*

Над 275 хиляди електронни винетки на стойност над 15 млн. лева са продадени от началото на 2020 г. От тях 69% са за пътни превозни средства с българска регистрация, от които над 125 хиляди са за леки автомобили. Българските шофьори са купили е-винетки за близо 13 млн. лева, съобщи Агенция „Пътна инфраструктура“. За сравнение, през същия период на миналата година бяха продадени малко над 206 хиляди е-винетки на стойност 14 млн. лева.

В АПИ констатират, че годишните винетки остават най-предпочитаните от началото на 2020 г. досега, следвани от седмичните, които са 78 хиляди броя.

Най-много шофьори са търсили е-винетки на 3 януари – над 23 хиляди за един ден.

От началото на годината са купени е-винетки за над 85 хиляди превозни средства с чужда регистрация. От тях за тежкотоварни автомобили са взети 34 хиляди броя, като близо половината са за автомобили с турска регистрация.

От АПИ напомнят, че до края на февруари ще изтече валидността на повече от 1 милион годишни е-винетки за леки автомобили.

Потребителите трябва да са внимателни при въвеждането на данните на превозното средство, когато купуват е-винетка. Вписването на регистрационния номер може да бъде на кирилица или на латиница, но символите трябва да съответстват на символите в номера. Въвеждат се само букви или цифри, без тирета, интервали и точки. Символите 0 (нула) и O (буква O) не са взаимозаменяеми.

Отговорността за попълването на коректната информация за номера на превозното средство, категорията му и периода на валидност на е-винетката, е на собственика или ползвателя.

Потребителите задължително да преглеждат въведената информация, независимо дали от тях или от служител в търговската мрежа, преди да потвърдят плащането. В случай на неправилно деклариран данни се смята, че не е заплатена дължимата винетна такса за съответния автомобил. Корекции в системата не са възможни.

#### ✓ **Ограничаването на парите в брой при задгранични пътувания мина на първо четене**

*Депутатите одобриха промените във Валутния закон, с които се забранява на длъжниците към държавата да напускат ЕС с повече от 30 000 лв.*

Депутатите приеха на първо четене с 90 гласа "за", 4 "против" и един "въздържал се" промените във Валутния закон, с които се засилва контролът върху движението на пари в брой по границите на страната. Според промените български граждани, които имат публични задължения, няма да могат да напускат Европейския съюз с повече от 30 000 лв. в себе си. Контролът ще се осъществява от митническите служби, които предварително по служебен път ще получават информация за наличието на публични задължения за всяко физическо лице.

Паричните средства, които се намират в хората, напускащи територията на България, подлежат на деклариране съгласно принципа на задължителното деклариране. Освен това, при напускане границите на Европейския съюз всички лица са задължени да декларират пари в брой в размер над 10 000 евро, според сегашните изисквания.

Според друго изменение в Закона, ако благородни метали или скъпоценни камъни не бъдат декларирани, то глобата ще бъде в размер на една пета от стойността на предметите. В проекта е предвидено още, когато недеklarираният предмет е укрит по специален начин, наказанието да е глоба в размер на една четвърт от стойността му.

Причината за промените в санкциите е, че през юли тази година Европейската комисия е започнала наказателна процедура срещу България заради недостатъчно ефективни и непропорционални на извършените нарушения санкции в съответния закон и Наказателния кодекс. Досега санкциите за недеklarиране на средства над 10 000 лв. бяха глоба до 3 000 лв. за физически лица и до 6 000 лв. за юридически.

#### [News.bg](http://News.bg)

#### ✓ **Трети сме по финансова стабилност в Европа, ОИСР с препоръки да станем член**

Съветът на Организацията за икономическо сътрудничество (ОИСР) официално е приел искането на България да бъде призната за държава, прилагаща насоките за държавните предприятия.

Това стана ясно по време на представянето на доклада на ОИСР за корпоративно управление на държавните предприятия в България в Министерски съвет.

Лъчезар Борисов, зам.-министър на икономиката, откри сесията, като посочи, че чрез законодателството България вече е направила първите стъпки.

"България е давана за пример като кандидат-членка в IREM - 2 и в ОИСР", каза зам.-министърът.

"Докажем, че можем да бъдем лидер по линия на макроикономически растеж, предвижда се той да стане 3.1%. България се оказва фактор по кредитен рейтинг, както и лидер по показател държавен дълг, отнесен към БВП, което ни отрежда трето място по финансова стабилност в Европа", каза Лъчезар Борисов.

По думите му след години трябва да станем номер 1.

Зам.-министърът на финансите посочи, че днес сутринта е имало среща с експертите и те са били изненадани как може да се свърши такава работа за 9 месеца. Експертите от ЕК и ОИСР са оценили добре дори решението на Министерски съвет от сутринта за създаване на държавен ВиК холдинг.

Ханс Кристенсън, представител на ОИСР, който е в България, обясни, че е свършена много работа и благодари на трите министерства - на финансите, икономиката и регионалното развитие и благоустройството.

Той посочи, че се отправят препоръки и съвети към България, за да стане член на ОИСР.

Насоките на ОИСР са насочени към модела за управление на държавните предприятия

1. Прозрачност и оповестяване, като няма задължение държавните предприятия да следват модела на частни дружества
1. Разделения на правомощията на властта. Правителството трябва да отговаря за мониторинг за държавните предприятия за тяхната печалба и представяне, но това кара ОИСР да насърчи създаването на централизирано звено за координация и това е хоризонтално разделение между функциите на контрол и собственост.

Проектът има два стълба - оценка на сектора на държавните предприятия и подкрепа при разработването на правната реформа.

България трябва да гарантира, че новият организационен орган е независим, ръководството да се избере чрез конкурс и да разполага с финансите за реализиране на своите функции, които включват публично отчитане.

Координационното звено трябва да осигурява своя принос при упражняване на държавното участие в държавните предприятия.

Работна група към Министерство на финансите си поставя цели да бъде разработена политика.

"В частност за изпълняване на мерките ще отговаря Агенция за публичните предприятия и контрол. В срок от 12 месеца тя трябва да предложи подход за преобразяване на държавните предприятия - дали да станат търговски дружества или да се превърнат в администрация", каза шефката й Петя Александрова.

Предстои да се направи доклад, който ще съдържа информация за държавния портфейл, за изпълнение на политиката на държавата към предприятията, финансовата им стабилност и тяхна оценка спрямо корпоративните стандарти, възнаграждения и извършвани промени в ръководството на предприятията.

"Публичност, прозрачност и координация - това са основните ни цели към предприятията", каза от своя страна зам.-министърът на финансите Лъчезар Борисов.



## ✓ С бюджет от половин милиард лева се планира развитието на Варна през 2020-а

Проектбюджет 2020 гарантира устойчивото развитие на Варна. Той е резултат от упоритата ни работа, като за последните пет години финансовата рамка на общината бележи ръст в почти двоен размер - от 258 700 000 лв. през 2015 г., той нарасна на 475 696 000 лв през 2019-а. Това съобщиха от пресцентъра на общината, цитирайки изказването на кмета Иван Портних при представяне на проектбюджет 2020-а.

През годините Община Варна няма просрочени задължения, което е един от основните показатели за устойчивост на финансите. Собствените приходи бележат тенденция на нарастване с близо 75 процента. Доказателство за устойчивото развитие е и фактът, че през ноември Българската агенция за кредитен рейтинг потвърди кредитния рейтинг на град Варна: дългосрочен - /BBB/ перспектива: стабилна, краткосрочен -/А-3/ перспектива: стабилна.

И тази година запазваме местните данъци и такси, с изключение на данък "придобиване на имущество", обяви кметът Портних. Това позволява спокойно планиране на инвестиции и разходи - както от страна на гражданите, така и от страна на бизнеса.

Макрорамката на проектбюджет 2020 запазва ударното ниво от миналата година и е на стойност 492 070 000 лева. За сравнение през 2019-а тя бе 497 625 000 лв., а след актуализацията - 475 696 000 лева.

Увеличение има при европейското финансиране - 108 370 000 лв., което е с над 38 млн. лв. повече в сравнение с миналата година, показват числата.

Повече средства са заложили за функциите "Образование", "Здравеопазване", "Социални дейности", които пряко касаят хората. Приоритет №1 остава образованието, където сме заложили 154 021 000 лева. Тази функция е с най-голям дял от бюджета - 40.5% , което е увеличение с 11 347 000 лева.

И тази година нашата бюджетна политика е насочена към запазване на финансовата стабилност на общината, създаване на модерна градската среда, образование, екология, условия за бизнес и ускорено икономическо развитие, пояснява кметът.

Проектбюджетът за 2020 г. на община Варна ще бъде променен с окончателния размер на преходния остатък и преходните обекти, след приключване на финансовата 2019 г. и изготвяне на годишния отчет на общината за миналата година, обясни Стефка Господинова - директор на дирекция "Финанси и бюджет".

## [БНР](#)

## ✓ 7 министри ще отговарят на въпроси в парламентарния контрол

Народното събрание ще обсъди днес Доклада за изпълнението на Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба през 2018 г.

В рамките на парламентарния контрол участие ще вземат седем министри.

На един въпрос за българските военни контингенти зад граница ще отговаря заместник министър-председателят по обществения ред и сигурността и министър на отбраната Красимир Каракачанов.

Владислав Горанов - министър на финансите, ще отговори на питане на депутати от партия „Атака“ за планираните и изпълнени политики чрез бюджета.

Очаква се министърът на енергетиката Теменужка Петкова да отговори за кадровото обезпечение на АЕЦ „Козлодуй“ ЕАД в условие на дългосрочна експлоатация.

В парламентарния контрол ще участват още министърът на труда и социалната политика Деница Сачева, на образованието Красимир Вълчев, на транспорта Росен Желязков и на спорта Красен Кралев.

## ✓ Със специален софтуер иноватори "назначават" дрон на работа в енергото

*Освен на електропроводи, методът може да се приложи и за обследване на ветрогенератори, жп участъци и дори подземни топлопроводи*

Ново полезно приложение на дроновете донесе награда за "иновативен старт-ъп" на своите създатели при последния национален конкурс за иновативно предприятие на годината.

Йордан Мераков и Андрей Бъчваров разработват добра идея за обследване на електропроводи чрез дрон и специално разработена аналитична софтуерна платформа.

По този начин нормативно задължителната инспекция се прави значително по-лесно и качествено – от 360 градуса.

Проектът вече е споделен с трите електроразпределителни дружества, които оперират в България, дори през лятото на 2019-а пилотно иновацията е направила пробив и в Румъния – обясни пред Радио София Йордан Мераков.

Дронове има достатъчно като видове, в случая добавената стойност е в начина на обработка на събраната информация, уточнява Мераков. Например - софтуерната програма може сама да различи метален стълб от дървен или бетонов.

*Целта ни е да направим така, че софтуерът да регистрира и различава и най-малкия проблем.*

Разбира се иновацията може да се приложи и в други сходни дейности – при ветрогенератори и соларни паркове например, дори и подземни топлопроводи, както и при железопътни участъци.

## ✓ Министър Танева ще изнесе доклад в рамките на "Зелена седмица" в Берлин

Заболяването африканска чума по свинете е във фокуса на политическите дискусии в Берлин в рамките на „Зелена седмица“ - най-голямото световно изложение на храни и селскостопански стоки.

В международната конференция на високо равнище под наслов „Бъдещето на световното производство на свинско месо при заплахата от африканска чума“ днес ще се включат двама еврокомисари. Докладчик по темата ще бъде и българският земеделски министър Десислава Танева.

Еврокомисарите по въпросите на здравеопазването и безопасността на храните Стела Кириакидес и по земеделието Януш Войчеховски ще представят гледните точки на Обединена Европа към най-сериозните предизвикателства пред селското

стопанство и храните. Във форума ще се включат и земеделските министри на страната-домакин Германия и на страната-партньор тази година Хърватия.

Българският министър на земеделието Десислава Танева е единственият министър от страна членка, който ще участва със свой доклад в дискуссионните панели. Тя ще говори за проблема африканска чума в България и начина, по който ветеринарните власти се справят със заразата.

В дебата за безпрецедентната глобална заплаха и последиците от чумата в световен мащаб ще се включат и министърът на земеделието на Австралия, и заместник-земеделският министър на Република Корея, и ръководителят на ветеринарната служба на Русия.

Китай е най-големият износител и потребител на месо и невъзможността на китайските власти да се справят с чумата вече се отразява негативно и на световните пазари. Ето защо участниците във форума с интерес ще изслушат и доклада на представителя на китайското агроминистерство.

Представители на американски, канадски и европейски организации на фермери също ще предложат своя гледна точка към биосигурността и овладяването на африканската чума в световен мащаб.

Конференцията на високо равнище, която предстои днес е ключовото политическо събитие в рамките на „Зелената седмица“.

Очакват се протести в различни германски градове срещу правителствената политика в областта на селското стопанство и околната среда в деня, когато в Берлин започва международното селскостопанско изложение "Зелена седмица", информират от БТА.

## Мениджър

### ✓ Гешев нареди: ДАНС и МВР да проверят 53 язовира и отпадъците в бивши мини

Главният прокурор Иван Гешев възложи на Държавна агенция „Национална сигурност“ и на Главна дирекция „Национална полиция“ съвместно да извършат проверка на комплексните и значими язовири на територията на цялата страна, които са общо 53 на брой. Проверката трябва да изясни какво е актуалното състояние на водния обем в язовирите и дали има водоохранилища с обем под оптималните нива, гарантиращи осигуряване на питейно-битовото водоснабдяване на гражданите.

Указано е след извършване на проверката да бъде предоставена обобщена справка за всеки един от проверяваните язовири. Ако по време на проверките по места бъдат събрани данни за извършено престъпление от общ характер, те ще бъдат изпращани на съответните компетентни прокуратури за вземане на отношение.

Също така Гешев разпореди на министъра на вътрешните работи Младен Маринов и на председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ Димитър Георгиев проверката за отпадъците, разпоредена на 6 януари, да обхване и съхранението им в зоните на всички мини, които не са в експлоатация на територията на България. Съвместната инспекция трябва да установи броят, местоположението и данните за последния концесионер, ползвател или рекултиватор на недействащите мини в страната. Освен това трябва да се разбере и вида и произхода на съхраняваните в тях отпадъци, включително и дали същите са били предмет на трансграничен превоз. В обхвата на проверката са включени и действията на компетентните контролни органи. Тук също е дадено указание при наличие на доказателства за извършено престъпление от общ характер, незабавно да бъдат уведомени съответните районни прокуратури, уточняват още от държавното обвинение.

### ✓ Нено Димов остава в ареста

Бившият министър на екологията Нено Димов остава в ареста. Апелативният специализиран наказателен съд прие, че има опасност той да извърши престъпление, ако е на свобода. Димов вече не е министър и не може да влияе на служители в МОСВ, но може да попречи по друг начин, информира [БНТ](#). Съдебният състав трябваше да се произнесе днес на втора инстанция дали Димов остава в ареста, след като на първа инстанция му беше наложена най-тежката мярка за неотклонение „постоянен арест“ по обвинението в умишлена безстопанственост заради водната криза в Перник. Преди това прокуратурата представи и защити тезата, че Димов носи отговорността за водната криза в Перник, тъй като крайното решение дали вода от язовир „Студена“ да се подава за промишлени нужди е било негово. Това ставало ясно както от нормативните документи, които прокуратурата е открила, така и от свидетелските показания, заявиха от държавното обвинение в съдебна зала.

На база доказателствата, съдът направи обосновано предположение, че Нено Димов е отговорен за умишлена безстопанственост, като не е ограничил ползването на вода за промишлени нужди от яз. „Студена“. Това е било в правомощията на Димов като министър и той не е делегирал правата си на друг. Според съдебният състав отговорността в случая е на Нено Димов, а не на служителите, които са изготвяли и съгласували графици за водоползване. Имало е прогноза, че в края на 2019 г. язовирът ще бъде с около 3 млн. кубика вода и Нено Димов бил запознат с тази прогноза.

Освен това, в Министерството на околната среда и водите ежедневно е подавана информация за нивото на язовир „Студена“. Още от пролетта на 2019 г. било очевидно, че нивото на язовира намалява драстично. В кабинета на Димов са били намерени документи за притока и разхода на вода от „Студена“ за последните 10 години, както и доклад за ситуацията с язовира, стана ясно по време на съдебното заседание днес. Съдът приема, че Димов е бил уведомяван редовно за ситуацията и не е изпълнил задължението си да спре промишленото водоползване от язовир „Студена“.

### ✓ Жилищата в България поскъпнали с 5,4 на сто през третото тримесечие на 2019. В ЕС - с 4,1%

Цените на жилищата в Евростат и в целия ЕС са се повишили с 4,1 на сто на годишна основа през третото тримесечие на 2019 година. Прямо второто тримесечие на 2019 година поскъпването е 1,4% за валутния съюз и 1,5% за ЕС-28, отчете Евростат.

Най-много са поскъпнали жилищата в Латвия (+13,5%), Словакия (+11,5%), Люксембург (+11,3%) и Португалия (+10,3%). На тримесечна основа ценовият растеж е най-голям отново в Латвия (+3,9%), следвана от Словения (+3,1%). Спад има в Кипър (-5,9%), Унгария (-5,9%), Дания (-0,6%), Италия (-0,3%) и Финландия (-0,1%).

В България през третото тримесечие на 2019 г. жилищата са поскъпнали с 5,4% на годишна основа и с 1,1 на сто на тримесечна, става ясно още от статистиката, цитирана от БТА.

След финансовата криза от 2007 г. цените на жилищата и наемите в ЕС следват различни линии. Наемите са се увеличавали стабилно през периода до третото тримесечие на миналата година, докато при жилищата е имало значителни колебания, отбелязва Евростат в отделен доклад.

Между 2007 г. и третото тримесечие на 2019 г. наемите са скочили с 21 на сто, а цените на жилищата - с 19,1 на сто.

Поскъпване на жилищата за този период има в 22 страни членки, включително и България (на 17-о място), а поевтиняване - в шест. Най-силно цените са нараснали в Австрия (+85,5 на сто), Люксембург (+80,6 на сто) и Швеция (+80,3 на сто), а най-голямо понижение се наблюдава в Гърция (-40 на сто), Румъния (-27,7 на сто) и Ирландия (-16,7 на сто).

При наемите ситуацията е различна, с покачване във всички страни без Гърция (-17,5%) и Кипър (-0,3%). Наемите са се повишили най-рязко в Литва (+101,1%), Чехия (+78,6%) и Унгария (+67,8%).

#### ✓ **Корупцията у нас подлежи на монополизиране**

ПЕТЪР ГАНЕВ е старши икономист в Института за пазарна икономика (ИПИ). Той е с диплома по макроикономика от УНСС. Кариерата му започва като стажант в Института за пазарна икономика през 2007 г. Днес е старши икономист, инициатор и организатор на Студентския клуб към ИПИ. Ганев е председател на УС на Българската макроикономическа асоциация в периода 2016-2017 г. Автор е на редица статии, публикувани в седмичния бюлетин „Преглед на стопанската политика“ на ИПИ, в бюлетина за ниски данъци, както и в редица печатни и електронни издания. *Снимка: Юлиян Донов*

*Всяко смислено международно сравнение казва, че между нас и западните демокрации има една основна разлика – там има върховенство на закона, а тук няма, казва Петър Ганев, старши икономист в Института за пазарна икономика в интервю за "Първите в бизнеса - Поглед отвътре 2019", специалното годишно издание на "Мениджър"*

**- Господин Ганев, посочете три икономически решения (политики или инициативи), които биха имали същия позитивен ефект, както с въвеждането на плоския данък?**

- На първо място, бих посочил фискална децентрализация – прехвърляне на част от приходите от подоходното облагане на общините. Вярвам, че това би променило както качеството на живот по места, така и стимулите на местната власт да работи за повече инвестиции, работни места и високи заплати. Без подобна стъпка не виждам как ще се спре отливът на население от огромна част от българските общини.

Друга важна политика би бил тоталният фокус върху грамотността и уменията като допълнение на механизма за връщане на деца в училище с механизъм (чрез морков, не тояга) за ограмотяване на възрастни и отваряне към частния сектор за квалификация и преквалификация на кадри. Трансформирането на индустрията в България безспорно ще създаде както необходимост, така и интерес от страна на частния сектор да участва активно в процеса на квалификация на кадри.

И не на последно място, повече свобода за малкия бизнес. Регулаторната и данъчна тежест върху малкия бизнес у нас остава висока. Мисля, че може да се търси широк набор от решения в тази посока. Например чрез вдигане на прага за регистрация по ДДС, въвеждане на краткосрочни бизнес лицензи,

които да изкарат на светло временна търговска дейност – по подобие на едnodневните трудови договори в земеделието, отпадане на бумажина, която е приложима за фабрики, но не и за дребен бизнес и т.н.

**– Кои са пречките пред ускорения растеж? Може ли българската икономика бързо да догони стандарта на европейските си партньори?**

– Тази дискусия за догонването има нужда от едно много важно уточнение. Ние винаги я водим, сякаш е въпрос на време – ще ги стигнем европейците, въпросът е кога? В исторически план въпросът е много по-различен. Дали въобще някога ще се случи? Факт е, че България никога не е имала стандарта на живот на Западна Европа – както в модерния период на статистиката, така и от минали периоди, когато разчитаме на различните сведения за начина на живот на обикновените хора. Никога не сме стигали западноевропейеца и никой наш съсед също не го е правил. Това е големият макровъпрос пред страната ни – не как да ги достигнем по-бързо, а как да променим историята така, че достигането въобще да стане възможно?

Голямото ограничение? Всяко смислено международно сравнение казва, че между нас и западните демокрации има една основна разлика – там има върховенство на закона, а тук няма. Разликата не е в икономическите правила като данъци и регулации, а в съдебната система. Там има работещо обвинение и независим съд. Тук правилата са такива, че тези институции могат да бъдат захванати от крони капиталистите\*. Корупция има навсякъде, но тук голямата корупция подлежи на монополизиране. Ако не разтурим седянката в държавното обвинение и родния съд, каквито и да ги мислим в икономиката, няма да ги догоним.

**– Ножицата между бедни и богати е широко разтворена у нас. Какви са икономическите последици от това?**

– Темата за неравенствата е натоварена с много емоции и идеологии и може би затова трудно бива дискутирана прагматично. Благосъстоянието на българските домакинства обаче е една от най-дълбочинно изследваните теми от родната и европейската статистика. Факторите, които водят до бедност и неравенство, са напълно познати и измерими. Достатъчно е да се разгледат различните разрези на кривата на доходите, която включва всички домакинства в страната и ги класира спрямо техния доход, за да се види къде се корени проблемът. Липсата на образование почти сигурно води до безработица, а липсата на трудов доход – до бедност. И този процес често се усилва от регионалния елемент, тоест живота във или извън икономическия център. Това е линията, спрямо която се развиват най-тежките неравенства в страната. Догонването на европейските доходи, което вече дискутирахме, на практика може и да усилва неравенствата в страната. Причината е, че дори в сравнително положителния сценарий догонват тези, които имат нужните умения, работят и имат възможност да се преориентират към сектори с по-висока добавена стойност. Известна част от хората обаче остават извън

тези процеси. При 10% от населението, които са на дъното по доходи или са в тежка бедност, не се наблюдава социално-икономическа мобилност. Тоест те не мърдат от групата на 10-те процента най-бедни. Затова политики, които са ориентирани конкретно към тези групи – като механизми за връщане на деца в училище, всъщност са най-важни.

### **– С какво се справи и къде се провали икономическата политика за 30 години частна собственост и пазарни условия на правене на бизнес?**

– Нека се фокусираме върху това кои идеи са надделели в публичните политики. От макроикономическа гледна точка тези 30 години се делят условно на две – първите 10 години на макроикономически провал, след което 20 г. – на макроикономическа стабилност. Ефектите всички ги знаем: макроикономическият провал в първите години на прехода доведе до тотален фалит на икономиката и хиперинфлация. Последните 20 години на стабилна макрорамка доведоха до два дълги периода на растеж (преди и след кризата), сравнително безболезнено минаване през голямата световна криза (разбирай – не фалирахме) и реструктуриране на българската промишленост след рецесията.

Сигурни пари (валутен борд), стабилни държавни финанси (нисък дълг и без дефицит) и ниски преки данъци зададоха общата рамка и се доказаха като успешни макрокотви. Провалите са в посока на неслучилите се секторни реформи – публичните сектори, в т.ч. тези, доминирани от държавни компании, продължават да тежат не просто на данъкоплатците – като прахосничество, но въобще на обществото като влошена среда на живот. По всичко личи, че невъзможността да реформираме ключови сектори ни води към алтернативния сценарий, в който държавното предприемачество няма да бъде приватизирано, а ще бъде оставено да катастрофира напълно, преди да може да стъпи на здрави основи – пример са енергетиката и железопътният транспорт.

*\* „Крони капитализъм“ е икономическа система, в която бизнесът се развива на база връзката между бизнеса и политическата класа, а не в резултат от пазарна конкуренция.*

### **✓ Просрочените кредити у нас надхвърлят над 2 пъти средните нива за ЕС**

Банките в България са продали над 3 млрд. лева лоши кредити на колекторски фирми през последните две години. Това са най-големите портфейли с просрочени вземания, изкупувани някога в банковия сектор в страната. Пакетите включват необезпечени и обезпечени заеми на физически лица, малки и средни предприятия и корпоративни клиенти. Това показват данните на Асоциацията за защита на потребителите.

Просрочените кредити у нас са над 8% при средни нива в ЕС от 3.1%. Като цяло необслужваните заеми в България са над 6.5 млрд. лева. Най-често сигналите са свързани с търсене на дългове, погасени по давност, злоупотреба с лични данни, телефонен тормоз, заплахи и дори посещения на място.

От Асоциацията за защита на потребителите твърдят, че колекторски фирми съдят хората за просрочия без дори засегнатите да разберат. След това дългът нараства заради натрупаните съдебни разноски. Има случаи на изискване и на дългове с изтекла давност, информират от Асоциацията за защита на потребителите, цитирани от БТА.

Според последните правила, при неплатените сметки за ток, вода и парно, давността е 3 години. А при банковите задължения, като потребителски или ипотечни кредити, този срок е пет години.

„Очакваме, че пазарът на потребителското кредитиране ще продължи да расте и през 2020 г., движен от ръста на потреблението. Това означава, че хората ще продължат да се стремят да реализират важните проекти в живота си и да ги финансират с потребителски кредити“, казват от организацията.

### **✓ Разнопосочна търговия на борсите в Европа след подписването на сделката между САЩ и Китай**

Основните индекси на водещите фондови борси в Европа не намират единна посока в четвъртък след подписването на първата фаза от търговското споразумение между САЩ и Китай.

Общият европейски индекс STOXX 600 остана почти без промяна, записвайки минимален ръст от 0,02% до 419,65 пункта. Немският DAX отчете спад от 22,69 пункта, или 0,17%, до 13 409,61 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 се понижи с 29,89 пункта, или 0,39%, до 7 612,91 пункта. Френският CAC 40 напредна с 1,54 пункта, или 0,03%, до 6 034,15 пункта.

Според търговското споразумение, подписано вчера във Вашингтон, Китай се ангажира да закупи американски стоки на стойност 200 милиона долара за период от две години и да предприеме мерки срещу кражбата на интелектуална собственост и принудителните трансфери на технологии. САЩ, от своя страна, няма да налагат нови мита върху вноса от Китай и ще намалят от 15% на 7,5% митата върху китайски стоки на стойност 120 млрд. долара. Тарифите върху вноса на стойност от 350 млрд. долара обаче остават непроменени, като от Вашингтон казват, че те могат да бъдат намелени, ако бъде постигнато съгласие за втората фаза от споразумението.

„Детайлите около сделката бяха в рамките на очакваното от пазарите“, коментира Симона Гамбарини от Capital Economics. Междувременно секторът на комуналните услуги бе сред най-добре представящите се, като индексът SX6P се повиши с 0,55%, достигайки най-високото си ниво от преди 2008 г. Ръстът се дължи на поскъпването на акциите на германският енергиен гигант RWE с 2,01%, на фона на информацията, че германското правителство ще компенсира компанията с до 2,6 млрд. евро във връзка с планирането затваряне на електроцентрали с въглища в страната.

#### **Скромнен ръст на Уолстрийт**

Основните индекси на Нюйоркската фондова борса записаха ръст в сряда на фона на дългоочакваното подписване на първата фаза от търговското споразумение между САЩ и Китай, предаде Си Ен Би Си.

Печалбите обаче бяха ограничени, тъй като повечето детайли по сделката бяха известни предварително и инвеститорите очакват нови предизвикателства преди подписването на следващата фаза от сделката между двете най-големи икономики на планетата.

Промишленият индекс Dow Jones се повиши с 90,55 пункта, или 0,31%, до 29 030,22 пункта. Широкообхватният индекс S&P 500 записа ръст от 6,14 пункта, или 0,19%, до 3 289,29 пункта. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq напредна 7,37 пункта, или 0,08%, до 9 258,70 пункта.

Подписаната сделка между САЩ и Китай включва мерки за противодействие на кражбата на интелектуална собственост и принудителните трансфери на технологии. Сделката обаче не отменя вече съществуващите американски мита върху вноса от Китай и оставя въпроси за начина, по който ще бъдат приложени описаните мерки. Някои анализатори определиха споразумението като „крехко“, като според тях то не премахва риска от въвеждането на нови мита.

„Рисковете от пазарите идват, когато търговската ситуация се влошава, а не когато остава без промяна“, коментира Уили Делвиче, инвестиционен стратег в Baird. „Ако ситуацията се подобрява, дори и малко, то по дефиниция тя не се влошава, което е позитив за пазарите“, добавя той.

Пазарите бяха подкрепени и от изказването на икономическия съветник на Белия дом Лари Кудлоу, който заяви, че по-късно тази година администрацията на Тръмп ще обяви нови понижения на данъците.

Във фокуса на инвеститорите беше и започналият наскоро сезон на отчетите. Bank of America обяви по-добри от очакваното финансови резултати за последното тримесечие на фона на ръста на приходите от търговията на облигации. Goldman Sachs, BlackRock, UnitedHealth и PNC Financial също представиха отчети, които надминаха прогнозите на анализаторите.

До момента резултатите си за тримесечието са обявили около 30 компании от S&P 500, като 82% от тях са отечели по-добри от очакваното печалби, сочат данни на Factset. Очакванията за сезона обаче остават песимистични, като според FactSet приходите на компаниите от S&P 500 ще се свият с 2% на годишна база през четвъртото тримесечие.

Същевременно с това акциите на Target поевтиняха с 6,59%, след като търговецът на дребно обяви разочаровачи продажби през празничния сезон. Target съобщи, че продажбите му в същите магазини по време на празниците са се повишили само с 1,4%, като предходната година бе регистриран ръст от 5,7% през същия период.

#### *Смесени резултати в Азия*

Водещите борсови индекси в Азиатско-тихоокеанския регион не намериха ясна посока в четвъртък, следвайки подписването на дългоочакваното частично търговско споразумение между Пекин и Вашингтон.

„Сделката беше телеграфирана предварително, така че пазарите вече гледат към следващата фаза от споразумението и към това какво ще представлява всъщност тя“, казва Кийт Бюканън от Global Investments.

Водещият индекс на токийската фондова борса Nikkei 225 отчете ръст от 16,55 пункта, или 0,07%, до 23 933,13 пункта.

В континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite се понижи с 15,96 пункта, или 0,52%, до 3 074,08 пункта, докато помалкият Shenzhen Composite изтри 2,64 пункта от стойността си, или 0,15%, достигайки ниво от 1 811,57 пункта. Хонконгският индекс Hang Seng напредна с 109,45 пункта, или 0,38%, до 28 883,04 пункта.

„Макар че тази сутрин имаше опити да бъде представена по негативен начин, не може да се отрече, че сделката представлява значителна стъпка към прекратяването на конфликта, който хвърли тъмна сянка над глобалния икономически растеж“, коментира Стивън Инес от AxiTrader.

В Южна Корея индексът Kospi се повиши с 17,07 пункта, или 0,77%, до 2 248,05 пункта, след като акциите на Samsung Electronics и Hyundai Motor поскъпнаха съответно с 2,88% и 3,04%.

Австралийският измерител ASX 200 добави 47 пункта към стойността си, или 0,67%, достигайки ниво от 7 041,80 пункта.

#### *У нас*

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха повишения в ранната търговия. Основният бенчмарк SOFIX отчете ръст от 0,67 пункта, или 0,12%, до 582,01 пункта. BGBX40 напредна с 0,17 пункта, или 0,15%, до 114,23 пункта. BGTR30 добави 0,41 пункта към стойността си, или 0,08%, достигайки ниво от 525,40 пункта. BGREIT се повиши с 0,36 пункта, или 0,27%, до 133,86 пункта.

### **✓ Големият план на Путин**

*Политическо земетресение в Москва: руският президент Владимир Путин изненадващо оповести мащабни конституционни реформи. И така на практика очерта големия си план - да прехвърли властта. На себе си. За още дълги години, пише в редакционен материал [Дойче веле](#).*

В сряда руският президент Владимир Путин беше вездесъщ. Кадрите с неговия лик се въртяха навсякъде - на най-високия връх в Русия, в утробата на московското метро, по фасадите на небостъргачите в столицата. Бързо разбрахме защо е искал да го види целият народ: в своето слово за състоянието на нацията руският президент оповести мащабни конституционни реформи, които за пръв път очертават пътя към запазване на властта и след края на сегашния Путинов мандат през 2024 година.

Всички се изненадаха, макар че редица наблюдатели вече от доста време очакваха нещо подобно. Това си беше истинско политическо земетресение, а последният тежък трус дойде няколко часа по-късно, когато правителството на Дмитрий Медведев подаде оставка.

#### *Проблемът "2024"*

Русия няма време за губене, заяви президентът в началото на речта си. Както се и очакваше, Путин посвети голяма част от изявата си на социални обещания, насочени към повишаване на ниската раждаемост в страната. Но същинската причина да се бърза е всъщност политическото бъдеще на самия президент. Путин вече заема стартова позиция, за да се справи с „проблема 2024“, както в Русия наричат въпроса дали той ще съумее някак да запази властта си и след изтичането на сегашния му мандат. Защото, според конституцията, след два шестгодишни мандата Путин няма право повече да се кандидатира за президент.

В плътен слой обещания за благополучие кремълският лидер опакова същинското си послание: чрез реформите в конституцията изцяло ще бъде променена и политическата система в страната. Този ход е типичен за Путин. Няма спешна нужда да се променя конституцията от 1993 година, каза първо той, а след малко вече изброяваше предложенията си за сериозни конституционни реформи. Реформи, които народът трябва да одобри, поясни президентът, без да споменава думата „референдум“. Допитвания до народа в Русия не е имало от десетилетия.

Планът на Путин предвижда няколко съществени политически корекции. Долната камара на руския парламент ще получи повече права и напред ще избира министър-председателя и правителството, което досега беше в компетенциите на

президента. Путин явно смята, че Думата винаги ще взима решения по негов вкус. Той горе-долу така го и каза: повечето партии в парламента били „патриотични“. Разбирай - изпълняват волята на Кремъл.

Освен това Путин предложи ясно формулирани критерии за допускането на бъдещи кандидати за президентския пост: да са живели поне 25 години в Русия и да не притежават друго гражданство. Тези предложения целят отстраняването на опозиционни политици в изгнание като Михаил Ходорковски. Или на противници като Алексей Навални, който преди едно десетилетие пребиваваше в Йейлския университет, тоест - извън Русия. Министрите и депутатите също трябва да притежават единствено руско гражданство, уж за да не се поддават на натиск от страна на Запада. За продължаващия сблъсък със Запада говори и още една идея на Путин: занапред конституцията трябва да скрепи върховенството на руските закони над международното право.

#### *Два възможни пътя*

Очертаващата се нова пирамида на властта отваря пред Путин два възможни пътя. Той би могъл отново да стане министър-председател - както в периода 2008-2012 година. Може и да нагласи нещата така, че да го изберат за председател на друг важен орган: Държавния съвет, чиито компетенции президентът също иска да разшири чрез конституционната реформа. Едно обаче е сигурно: Путин няма никакво намерение да се отказва от властта в Русия.

Той самият, а и цялата страна, в момента навлизат в нова фаза, чийто финал е неизвестен. 2024 година изглежда далеч, но на Путин въпреки това не му остава много време. Защото още догодина в Русия ще има парламентарни избори. Дотогава кремълският властелин иска да приключи реформата. И тъй като в момента здраво държи юздите в Кремъл, Путин има отлични шансове още дълго време да определя съдбините на Русия.

#### **✓ Тръмп: Процесът срещу него в Сената ще приключи много бързо**

Американският президент Доналд Тръмп предрече, че процесът в Сената за свалянето му от власт ще приключи много бързо и за пореден път заяви, че е обект на лов на вещици, предаде Франс прес.

"Това вероятно ще приключи много бързо", заяви той от Овалния кабинет в Белия дом.

Сенатът откри вчера процеса с прочитане на двете основания за импийчмънт от трибуната. Стоте сенатори в горната камара на Конгреса, които ще изпълняват ролята на съдебни заседатели в процеса, положиха клетва пред председателя на Върховния съд на САЩ Джон Робъртс, натоварен да председателства историческия процес. Преди това самият Робъртс положи клетва пред сенатор Чък Грасли, председател про темпоре на горната камара, припомня БТА.

По-късно лидерът на републиканското мнозинство в горната камара Мич Макконъл обяви, че процесът ще продължи в 13,00 ч. (18,00 ч. по Гринуич) на 21 януари.